

Editorial

Secțiunea a II-a a *NRDO* reproduce trei hotărâri ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) care au comun faptul că sancționează expresii și discursuri. Asemenea restricții ale libertății de exprimare nu sunt deloc rare, CNCD având obligația să aplice prevederile Capitolului V al O.G. nr. 137/2000 care garantează dreptul la demnitate al persoanei. Cele trei hotărâri amintite oferă însă motive de preocupare pentru direcția spre care se îndreaptă lucrurile.

Primul caz privește cearta din interiorul unei loji masonice. Petentul a considerat discriminatorii afirmațiile: „Andre Szakvary este cetățean străin, de naționalitate străină și nevorbitor de limbă română” și susțineri privind faptul că agenții unguri ar pregăti schimbarea reclamatului ori că un Suveran Mare Comandor Român al Supremului Consiliu de Rit Scoțian Vechi și Acceptat la Budapesta ar trebui să fie român și să cunoască limba română. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și-a însușit această poziție, considerând opiniile reclamatului drept „hărțuire”.

Or, calitățile necesare unei poziții de conducere în loja masonică – inclusiv, fluența limbii și *parti-pris*-ul național – reprezintă o chestiune internă acesteia. Nu contează care este opinia noastră în acest sens sau a CNCD-ului, ci faptul că însuși dreptul la asociere implică dreptul la o dezbatere internă cuprinzătoare asupra alegerii persoanelor care reprezintă și administrează organizația. Prin intervenția sa, CNCD se implică în chestiunile interne ale lojii masonice.

E adevărat că, parcă intuind acest argument, hotărârea în cauză invocă și Constituția Francmasoneriei Române care permite prezența în Supremul Consiliu al persoanelor cu cetățenie dublă – cazul petentului. Faptul nu are însă relevanță: condițiilor statutare pentru a fi membru al Supremului Consiliu li se pot adăuga oricând, în discuția pricinuită de alegerile interne, cerințe mai restrictive, propuse și asumate ori nu de către membrii organizației. Nu ar fi de altfel neconstituțional să se ceară chiar ca statutul lojii masonice să fie schimbat astfel încât să impună unicitatea cetățeniei române drept criteriu. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării s-a distins prin combaterea fostului articol din Constituția României care împiedica cetățenii români ce aveau și o altă cetățenie să obțină demnități. Ne aflăm însă într-o situație diferită, a unor organizații private care pot impune condiții interne – deși nu chiar oricare – inacceptabile ca reguli de organizare și funcționare a instituțiilor publice.

În analiza sa, Colegiul CNCD pune punctul pe „i” când observă că „Necesitatea restrângerii într-o societate democratică [a unui drept] este elementul cel mai subiectiv din analiza Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO)”. Dar aceasta constituie, cel mai des, și cheia evaluării CEDO. La acest punct, CNCD, după ce inventariază un număr considerabil de cauze judecate de CEDO, susține pur și simplu că discuția privitoare la datele de identificare ale viitorului conducător al lojii masonice „ofensează în mod gratuit (...) toți cetățenii României de naționalitate maghiară”. Or, trecerea de la particular la general este invalidă logic. Iar comentariul că acest tip de opinie „nu contribuie la nicio formă de dezbatere publică capabilă de a

duce la un progres al relațiilor umane” ridică încă o problemă: asumarea de către membrii Colegiului a statutului de evaluatori ai progresului social. Ceea ce evident, excede prerogativele lui

În sfârșit, faptul că reclamatul ar fi susținut despre Suveranul Mare Comandor de naționalitate maghiară că are un singur lucru în gură: «les roumains c'est la merde», «la Roumanie c'est la merde» (românii sunt rahat, România este rahat)” constituie subiectul calomniei și insultei, nu intră în competența CNCD.

A doua hotărâre privește câteva articole publicate în *Jurnalul Național* având ca scop modificarea denumirii de „rom” în denumirea de „țigan”. Pentru a-și susține poziția, Colegiul CNCD face o amplă trecere în revistă a jurisprudenței CEDO în materia discriminării etnice. El inventariază câteva categorii, de la remarcile tendențioase ale procurorilor față de originea romă a applicantului până la situații în care acest tip de discriminare poate motiva garanțiile art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului referitor la tratamente inumane ori degradante ca în final să „facă saltul” la concluzie: „faptele sesizate de petent reprezintă discriminare”.

Or, dacă urmărim pasajul din *Jurnalul Național* incriminat, sesizăm imediat că, deși plin de stereotipuri și simplificări, prezentări parțiale și un inconfundabil „parfum naționalist”, el nu face absolut nici un enunț globalizator cu privire la „țigani în general”. Iar tema de fond a articolelor, folosirea cuvântului „țigan” în loc de „rom” este absolut legitimă, indiferent câte argumente sunt pro și câte contra. Din acest punct de vedere, evoluția terminologiei în cadrul unor organizații internaționale, documentată de Colegiul CNCD, nu are relevanță.

În ce privește a treia hotărâre referitoare la hărțuirea unui lider sindical, ce ni se pare și ea interesantă pentru problematica interpretării O.G. nr. 137/2000, ea merită să rămână, din lipsă de spațiu aici, în analiza cititorilor *NRDO*.

Ce se poate remarca la hotărârile mai noi ale CNCD este documentarea din ce în ce mai amplă a jurisprudenței în domeniu și chiar o politică de sancționare menite să recunoască importanța libertății de exprimare. Acestea au loc simultan cu extinderea prerogativelor CNCD în domenii precum judecarea profesionalismului unor idei, a rezonabilității opțiunilor private ori a atributelor publicului spectator (a se vedea în acest sens și studiul „Spotul revistei *Academia Cațavencu* în lectura CNA și CNCD. Combaterea discriminării ca politică publică” din acest număr). Prerogativele asumate sunt dincolo de substanța menirii CNCD: combaterea faptelor de discriminare și, respectiv, a instigării la ură rasială sau națională.

CNCD